

Силабус курсу «Основи транспортної психології»

Ступінь вищої освіти – другий (магістерський)
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
Освітньо-професійна програма Професійна освіта (Транспорт)
Спеціальність 015.38 Професійна освіта (Транспорт)
Рік навчання: I, Семестр: I
Кількість кредитів: 3
Мова викладання: українська

Керівник курсу

ППП

К.т.н., доц. Загора Ярослав Петрович

Контактна інформація

zamorayp@tnpu.edu.ua, +380969915462

Опис дисципліни

Мета викладання дисципліни - вивчення психологічних аспектів процесів та структури інформаційної взаємодії людини і техніки, у тому числі й процесів прийому, переробки, збереження інформації людиною, ухвалення рішення і психічної регуляції керуючих дій, з урахуванням взаємного впливу різних компонентів системи “людина-машина” при її проектуванні, створенні і експлуатації, а також на основі наукового підходу сформувати у студентів практичні навички вирішення питань проблеми аварійності.

Завдання викладання дисципліни:

- сформувати у студентів теоретичні знання про закономірності процесів інформаційної взаємодії людини і техніки з метою використання їх у практиці проектування, створення й експлуатації систем “людина - машина”.

- особливості роботи в сучасних умовах, а саме:

а) інтенсифікація психічної діяльності людини, тобто прискорення темпів і відповідно підвищення рівня напруженості психічної діяльності людини для досягнення більшої результативності;

б) опосередкованість діяльності, тобто заломлення психічних явищ та процесів через систему факторів, що виступають як своєрідні фільтри чи регулятори (наприклад, у діяльності водія такими регуляторами виступають інформаційні і концептуальні моделі, оперативні образи керованих об’єктів і т.п.);

Після вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- індивідуальні психофізіологічні якості і їх вплив на надійність водія. Взаємовідносини з іншими учасниками дорожнього руху працівниками ДАІ. Сили, що діють на автомобіль під час прямолінійного руху, розгону і гальмування, на поворотах. Особливості керування автомобілем з передніми ведучими колесами. Вплив дорожніх умов на безпеку руху. Основні причини дорожньо-транспортних пригод і умови їх попередження;

- послідовність дій органами керування на початку руху, при збільшенні швидкості і гальмуванні. Постановка автомобіля на стоянку. Керування автомобілем у конкретних дорожніх умовах. Дії водія під час занесення автомобіля. Заходи, то забезпечують безпеку руху у складних ситуаціях;

- Принципи організації медичної допомоги потерпілим. Основа анатомії та фізіології людини. Загальне поняття про стан небезпечний для життя людини, прийоми подання першої долікарської допомога, правила транспортування потерпілих;

вміти :

- використовувати безпечні прийоми керування автомобілем в різних дорожніх умовах;
- аналізувати дорожні умови, оцінювати та організовувати безпечні маршрути руху для безпечності керування;
- досліджувати та відновлювати механізм ДТП, професійно скласти схему ДТП;2
- юридично правильно скласти Європротокол («Повідомлення про ДТП»);
- розробляти та впроваджувати рекомендації, щодо дотримання безпечності на дорогах, на підприємствах автомобільного транспорту та безпеки навколишнього середовища.

Структура курсу

Години (лек. / сем.) 20/24	Тема	Результати навчання	Завдання
2/2	Предмет та завдання транспортної психології.	Знати об'єкт і предмет транспортної психології, історію розвитку транспортної психології, основні завдання та напрямки дослідження транспортної психології, методологічні принципи та системний підхід в транспортній психології, методи дослідження в транспортної психології.	Теоретичні питання, завдання
2/2	Характеристика системи "людина-машина".	Мати уявлення про класифікацію та структурну схему системи "людина-машина". Знати розподіл функцій у СЛМ, показники якості функціонування СЛМ, основні положення теорії інформації, психологічні особливості системи "людина – комп'ютер". Вміти проваджувати комп'ютерні технології в організаціях.	Теоретичні питання, завдання
2/2	Діяльність людини-оператора (водія транспортного засобу) в СЛМ.	Мати уявлення про психомоторику і реакцію водія. Знати про довільну і мимовільну увага, зберігання та переробку інформації, прийняття рішення. емоції в діяльності водія. Розуміти особистість водія та його професійну діяльність. Вдосконалювати професійну майстерність водія та його працездатність. Володіти прийомами вдосконалення водійських навичок.	Теоретичні питання, завдання
2/2	Психологічна характеристика діяльності водія транспортного засобу.	Знати психологію зорового сприйняття і фізіологічні можливості зору водія, забезпечення видимості дорожніх знаків, колір в композиції споруд на автомобільних дорогах. Розуміти прийоми керування автомобілем в темну пору доби та на великих швидкостях.	Теоретичні питання Практичні завдання
2/4	Проектування технічних засобів діяльності водія транспортного засобу.	Знати інформаційне забезпечення водіїв, моделі сприйняття водієм дорожніх умов, проектування засобів відображення інформації, проектування органів управління. Вміти організувати робоче місце водія транспортного засобу. Враховувати фактори середовища.	Теоретичні питання Практичні завдання

6/4	Інженерно-психологічне проектування СЛМ.	Знати основні підходи до інженерно-психологічного проектування. СЛМ, стадії та процедури, інженерно-психологічні вимоги до СЛМ. Проводити оцінку інженерно-психологічної СЛМ.	Теоретичні питання, завдання
2/4	Професійний відбір та навчання оператора (водія транспортного засобу).	Мати уявлення про співвідношення особистості і професії, поняття професійної придатності. Проводити навчання та тренування водія транспортного засобу, професійний відбір водія транспортного засобу.	Теоретичні питання, завдання
2/4	Практичний психолог в системі „людина-машина”.	Знати психофізіологічні особливості пішоходів, психофізіологічні особливості дитячої поведінки та поведінки людей похилого віку на дорозі, інформаційне забезпечення водіїв Мати уявлення про забезпечення видимості дорожніх знаків, колір в композиції споруд на автомобільних дорогах. Вміти оптимізувати методи і засоби організації руху.	Теоретичні питання, завдання

9. Рекомендована література Базова

1. Бахтицький І.Д. Психологія праці: Підручник для ВНЗ. – К.: Знання, 2008. – 655 с.
2. Варій М. Й. Психологія особистості: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 592 с.
3. Винокурова Л.Е. Основи охорони праці / Л.Р. Винокурова, М.В. Васильчук.-К.: Вікторія, 2001
4. Войналович О.В., Марчишина Є.І. Охорона праці на автотранспорті АПК – К.: Основа, 2014. – 442 с.
5. Гайдукевич В.А, Потійчук О.Б. Основи транспортної психології. – Рівне : НУВГП, 2012. – 207 с.
6. Гусаров С.М. та ін.. Культура водіння.- Одеса: Видавництво ВМВ, 2003
7. Карпенко Г.В. Психологія праці та вибір професії: Навч.-метод. посібник. – Суми: Університетська книга, 2008. – 168 с.
8. Коваленко А. Б., Корнєв М. Н. Соціальна психологія: Підручник. – К., 2006.
9. Ложкин Г. В., Повякель Н. И. Практическая психология в системах «человек-техника»: Учеб. пособие. – К.: МАУП, 2003. – 296 с.
10. Ложкин Г. В. Психология труда / Г.В. Ложкин. – К. : Освіта України, 2013. – 124 с.
11. Основи психології / За заг. ред. Киричука О. В., Роменця В. А. – К.: Либідь, 1995. – 630 с.
12. Савчин М. В. Психологія відповідальної поведінки. – К.: Україна-Віта, 1996. – 130 с.
13. Трофімов Ю.Л. Інженерна психологія: Підручник. – К.: Либідь, 2002. – 264 с.

Допоміжна

1. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посібник / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін.. – К.: Просвіта, 2001. – 416 с
1. Інженерна психологія. Под ред. Г.К.Середы. К.: Вища школа, 1976. - 308
2. Кашканов А.А., Грисюк О.Г. Безпека руху автомобільного транспорту. – Навчальний посібник. – Вінниця: ВНТУ, 2005. – 177 с.

3. Кищун В. А., Кузнецов Р. М., Мурований І. С., Лаба О. В. Безпека дорожнього руху та деякі правові аспекти: Навч. пос. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2010. – 226 с.
4. Лях М.А., Дем'янюк О.С., Бешун О.А. Основи керування автомобілем та безпека дорожнього руху : Навч. посібник: для ВНЗ – К.: ВІКНУ, 2011 – 368 с.
5. Назаркін О.А., Сазонов О.Г. Підготовка до прийняття самостійних рішень в оперативних нестандартних ситуаціях при водінні автомобіля. Методична розробка з дисципліни «Автомобільна підготовка». – Х. НУВС, 2005. – 25 с.
6. Транспортне право України: Навч. посіб. / Демський Е. Ф., Іжевський В. К. та ін.; За заг. ред. В. К. Іжевського, Е. Ф. Демського. – К.: Атіка, 2008. – 292 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Періодичні видання

- Журнал «Професійне навчання»
- Журнал «Проблеми інженерно-педагогічної освіти»
- Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

2. Ресурси Internet

- Закон України «Про транспорт» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=232%2F94-%E2%F0>
- Основи керування автомобілем та безпека руху: [сайт]. Режим доступу: http://ncpn.net.ua/osnovi_upravleniya.html (дата звернення 26.11.2012). – Назва з екрана.
- <http://www.info-library.com.ua>
- <http://www.nbu.gov.ua>

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-1 бал). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та заліку заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-4)	40
Модуль 2 (теми 5-8)	40
Підсумковий залік	20
Разом	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
64-74	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни